

عملیات پدافندی از کرانه های اروند رود که تا سال ۱۳۶۵ به طول انجامید، یگان های تکاور و تفنگدار دریایی با اجرای آتش سنگین و مداوم روی مواضع دشمن در ابتدای اروند رود، تلفات سنگینی را به دشمن وارد و از نفوذ نیروهای ویژه و غواص دشمن که قصد نزدیک شدن به سواحل آبادان را داشتند، ممانعت کرد.

■ مشارکت در عملیات ثامن الائمه

از نکات قابل توجه در این عملیات، طراحی کلاسیک و انجام پیش بینی های مورد نیاز در تمام زمینه ها بود. همچنین حضور موثر هواناوهای نیروی دریایی را در شکست حصر آبادان نمی توان نادیده گرفت. ۴ فروند هواناو از ۵۹/۷/۲۵ تا ۵۹/۹/۷ در این عملیات حضور داشت. عملیات هواناوها در مسیر عملیات از بندر امام خمینی(ره) به منطقه ای واقع در رودخانه بهمن شیر به صورت شبانه روزی انجام شد که به طور متوسط هر یک از هواناوها در طول شب ۱۲ ساعت پرواز داشت.

عملیات هواناوها زمانی آغاز شد که کلیه راه های مواصلاتی آبادان قطع و شهر در محاصره کامل قرار گرفته بود. دشمن تا ایستگاه ۷ پیشروی و با قطع جاده آبادان-ماهشهر توانسته بود وارد نخلستان سواحل رودخانه بهمن شیر شود.

در طول این مدت هواناوها توانستند به طور ضربتی محموله های مورد نیاز از قبیل مهمات، جنگ افزار، دارو، مواد غذایی و ... را در منطقه تخلیه و مجروحان و شهداء را به بندر امام بازگردانند. هواناوها در مجموع بیش از ۹۰۰ ساعت پرواز موفقیت آمیز انجام دادند.

■ عملیات مروارید

این عملیات با نام مروارید (شمشیر۳) توسط قرارگاه مقدم نیروی دریایی با عنوان نیروی رزمی ۴۲۱ مستقر در بندر بوشهر از ششم آذر ماه ۱۳۵۹ آغاز و بعد از انجام موفقیت آمیز عملیات در ۷ آذر، در نهایت در تاریخ دهم آذر ماه آن سال خاتمه یافت. عملیات شمال خلیج فارس در منطقه ای به وسعت ۲۰ هزار کیلومتر مربع بود. اهداف اجرایی این عملیات بزرگ، شامل تکمیل عملیات اشکان و شهید صفری به منظور انهدام کامل سکوی البکر، انهدام نیروی دریایی دشمن، محروم کردن دشمن از صادرات نفت و کسب و حفظ سیادت دریایی جمهوری اسلامی در خلیج فارس بود. یگان های شرکت کننده در عملیات مروارید شامل ناوگروه با ناوچه های موشک انداز پیکان، جوشن، گرز، یدک کش دلیر، اسکادران بالگردهای AB و SH، تیم عملیات ویژه و پایگاه ششم شکاری بوشهر در پوشش و پشتیبانی هوایی عملیات در خصوص نتایج موفقیت آمیز این عملیات می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- انهدام هسته اصلی نیروی دریایی عراق
- کسب سیادت دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و محیوس شدن نیروی دریایی دشمن در بندر ام القصر

- قطع کامل صادرات نفت عراق از اسکله های البکر و الامیه
- وارد آوردن خسارت سنگین به تأسیسات اسکله های البکر و الامیه
- قطع خطوط مواصلاتی دریایی عراق
- تأمین خطوط مواصلاتی خودی و باز نگه داشتن مسیر تردد کشتیرانی به بندر امام (ره)
- کسب اولین پیروزی لشکریان اسلام و تخریب روحیه آفندی دشمن

- بازتاب رسانه ای اولین موفقیت ایران در رسانه های خارجی و تقویت روحیه رزمندگان اسلام
- از جمله خسارات و تلفات دشمن بعضی در این عملیات بزرگ دریایی نیز می توان به مواردی اشاره کرد:
- انهدام ۷ فروند ناوچه موشک انداز از نوع اوزا
- انهدام یک فروند ناو مین روب
- انهدام ۳ فروند ناو لندینگ کرافت
- انهدام ۳ فروند یگان شناور متفرقه
- سرنگونی ۱۱ فروند هواپیمای جنگنده دشمن
- به غنیمت گرفتن مقادیر قابل ملاحظه ای سلاح های سبک، موشک های دورپرتاب و دستگاه های مخابراتی
- به اسارت درآوردن ۲۶ تن از نیروهای دشمن
- کشته و مجروح شدن بیش از ۶۰۰ تن از نیروهای دشمن
- آزادسازی حدود ۶۰۰۰ کیلومتر مربع از سرزمین های اشغال شده پس از ۲۵ روز تلاش

■ عملیات بیت المقدس و پشتیبانی عبور از کرخه و کارون

پس از طرح ریزی عملیات بیت المقدس توسط نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مأموریت پشتیبانی از قرارگاه های عملیاتی ارتش و سپاه در ۲ منطقه شامل منطقه عمومی عبور از رودخانه های کرخه کور و کارون و منطقه آبادان به نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران واگذار شد. به منظور پشتیبانی یگان های هجومی عبوری از رودخانه کرخه کور و کارون قرارگاه عملیاتی نداجا در لشکر ۹۲ زرهی اهواز تشکیل شد و با سازماندهی سرگروهان شناور هجومی، متشکل از یگان های تکاور و تفنگدار دریایی و کارکنان ملوان و ۳۰۰ فروند قایق، یک دسته غواص و سایر عناصر مورد نیاز، پشتیبانی از عملیات عبور از رودخانه قرارگاه های تحت کنترل عملیاتی قرارگاه کربلا را عهده دار شد. گروهان های شناور هجومی پس از کسب آمادگی لازم و توجیه شدن درباره عملیات طرح ریزی شده در پشتیبانی قرارگاه های قدس، فتح و نصر

قرار گرفتند. با اعلام شروع عملیات از سوی قرارگاه کربلا، عبور هجومی نیروهای تحت امر قرارگاه های فتح و نصر از رودخانه کارون آغاز شد و یگان های شناور هجومی نیروی دریایی ارتش مسئولیت تضمین سر پل در غرب رودخانه کارون را بر عهده داشتند و اسکان استقرار پل های شناور بر روی رودخانه برای عبور تجهیزات سنگین را فراهم کردند.

ملوانان نداجا با راه اندازی و هدایت واحدهای آبی خاکی نزاجا، توانستند تانک ها و ماشین آلات سنگین را در ساعات اولیه عملیات به منظور پشتیبانی نیروهای هجومی اولیه و تخلیه مجروحان یگان های خودی و اسرای عراقی به ساحل شرقی کارون، جابه جا و سپس در محل هایی که نصب پل شناور غیر ممکن بود یگان های متعاقب را به غرب رودخانه کارون منتقل کنند. در مدت مأموریت، غواصان نداجا در همکاری با یگان های مهندسی نیروی زمینی ارتش در استقرار پل ها، وظایف متعددی مانند بازیابی خودروها و تخلیه اجساد و سایر تجهیزات از رود خانه کارون را بر عهده داشتند.

در این مرحله، یگان های شناور هجومی نیروی دریایی ارتش نقش مؤثری را در پشتیبانی و موفقیت عملیات قرارگاه های عملیاتی فتح و نصر ایفا کردند. طوری که فقط در ساعات اولیه عملیات توانستند زیر آتش شدید دشمن حدود ۱۵۰۰ نفر از رده های هجومی لشگرها و تیپ های تحت امر قرارگاه های مذکور را در غرب کارون پیاده کنند.

■ عملیات اسکورت کاروان ها

قبل از تشریح چگونگی انجام عملیات اسکورت کاروان بهتر است مختصری از وضعیت فیزیکی و جغرافیایی شمال خلیج فارس بیان شود. در شمال خلیج فارس ۳ کانال مهم وجود دارد:

۱. کانال خور موسی متعلق به جمهوری اسلامی ایران که به بندر امام(ره) و ماهشهر منتهی می شد.
۲. کانال اروند که حد مرز مشترک ایران و عراق بود.
۳. کانال خور عبدا... متعلق به کشور عراق.

از طرفی پایانه های البکر و الامیه متعلق به عراق نیز در این محدوده قرار داشتند. کشتی ها برای ورود به بندر امام باید از کنار چراغ خور موسی می گذشتند. فاصله بین این چراغ و پایانه های البکر و الامیه حدود ۴۲ مایل بود. با توجه به برد موشک های آگزوست قابل پرتاب به وسیله بالگردهای سوپر فرلون مستقر بر روی سکوها های عراقی ملاحظه می شد که حدود ۴۰ تا ۵۰ مایل از مسیر عبور هر کشتی به بندر امام مستقیماً در برد موشکی عراق قرار می گرفت. البته قابلیت نفوذ هواپیماهای جنگنده عراقی و حتی توپخانه دوربرد آنها را باید بر مجموعه تهدید های فوق علیه کاروان های ایرانی افزود. بدیهی است هرچه سرعت کشتی ها بیشتر باشد به همان نسبت آسیب پذیری کمتر بود چرا که مدت زمان کمتری را در منطقه خط سپری می کردند.

حملات هوایی و موشکی عراق به کشتی ها در مسیر کانال خور موسی از اواخر سال ۵۹ آغاز شد و در فروردین ۶۰ به حدی رسید که نیروی دریایی تصمیم گرفت طرح تشکیل کاروان و عملیات اسکورت را اجرا کند. سرانجام اواخر اردیبهشت ۶۰ هر بار تعدادی کشتی تحت پوشش هوایی و دریایی به بندر امام(ره) وارد و همزمان تعدادی به صورت کاروان خارج می شدند. تواتر این عملیات بستگی به موارد متعددی داشت و در هر برنامه که ۱۰ تا ۲۰ ساعت به طول می انجامید، نیروی دریایی متشکل از ناوچه های موشک انداز، هواناوها، یدک کش ها، یگان های اطلاعاتی و شناسایی دریایی و هوایی، توپخانه دریایی به اتفاق نیروی پرتوان هوایی جمهوری اسلامی از طریق هوا و دریا، عملیات اسکورت کاروان ها و کشتی های ایرانی را به انجام می رساندند.

عراق قدرت

وزیر قلعه خراسان
به نمایندگی از چهارمین سالگرد
عملیات مروارید و روز نیروی دریایی
از مدد یک هنر ایستاد و دور به